

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת התנ"ך

בס"ד אלול תשפ"ב (9.22)

שינוי במתווה תכנית הלימודים בתנ"ך

רפורמת התחדשות הלמידה בנויה על חלוקה מודולרית בין לימוד יחידות בסיס לבין לימוד יחידות הגבר (הבחנות ב 3 יח"ל שעל גביה הבחנות ביחידות הגבר). יחידות הבסיס נלמדות בארבעה נתיבים (הבחנות חיצונית תנ"ך או תושב"ע, למידה מתחדשת, שותפי פתוח ונתיב דיגיטלי שעתידי להיות מפותח גם בתנ"ך). על גבי יחידות הבסיס ניתן להוסיף הבחנות ברמת הגבר. מבנה ההבחנות הקיים בתנ"ך אינו בנוי באופן מודולרי. במבנה הקיים קיימים שני מסלולים מקבילים ביחידות הבסיס (2381/2581, 2371/2571) ובנוסף מוערכים התלמידים בהערכה בית ספרים בשלושה נושאים הגבר (יחידת הגמול + שתי יחידות בחירה).

לאור האמור לעיל, המעבר לתכנית התחדשות הלמידה מחייבת מעבר למתווה למידה מודולרי. אי לכך החל מכיתה י' בשנת הלימודים תשפ"ג יהיה מבנה ההבחנות מודולרי. התלמידים שיבחרו בנתיב הבחנות חיצונית יבחנו בכיתה י"א בשאלון 2381 ובכיתה י"ב בשאלון 2371.

בנוסף תלמידים שירצו להבחן ברמת 5 יח"ל בתנ"ך, בין אם נבחנו ביחידות הבסיס בהבחנות חיצונית, ובין אם למדו בנתיב הלמידה המתחדשת או בנתיב שותפי פתוח, יוערכו באופן בית ספרי על שני נושאי הגבר (0.8 יחידות לימוד) וכן יבחנו במבחן בקיאות חיצוני (1.2 יחידות לימוד). נושאי ההגבר הם הנושאים שנלמדו עד כה: אחד מארבעת נושאי ההגבר (דמויות, רש"י רמב"ן, קום והתהלך, ארבעת נביאי הפרק) ויחידת הגמול לה נצרף את ספר יונה. לעת עתה נראה שיחידת הבקיאות החיצונית תתמקד בנביאים ראשונים ובירמיה. עם זאת תכניה טרם הוכרעו ופרטים נוספים אודות יחידה זו ימסרו בתחילת שנת הלימודים הקרובה. **כוונתנו היא שרמת היחידה והיקפה יתאימו לרוב תלמידי החמ"ד.** ברצוננו להגדיל את היקף לימוד התורה בבתי הספר, ולשם כך ברור לנו שרמת הלימוד צריכה לכוון לרוב התלמידים.

לשמחתנו למעלה מ 60% מבתי הספר נגשים לבגרות ב 5 יח"ל בתנ"ך. אנו מקווים שהמתווה החדש יגדיל את כמות הנבחנים ב 5 יח"ל. קיימת חשיבות רבה להבחנות ברמת לימוד זו. בתי ספר הלומדים ל 5 יח"ל מקבלים לשם כך תוספת 6 שעות תל"ל ותלמידיהם עוסקים בלימוד תנ"ך שעות רבות יותר באופן משמעותי מאשר תלמידי הלומדים לקראת ב 3 יח"ל. לימוד תנ"ך משמעותי אמור להטביע חותם בתלמידים וללוות אותם לאורך חייהם. נשמח לסייע לבתי ספר המתלבטים בסוגיה בחשיבה על מנת להוסיף עוד ועוד בתי ספר למעגל הלומדים 5 יח"ל.

המלצתנו היא לארגן את הלמידה לקראת הבחנות ברמת הגבר באופן הבא:

בכיתה י' בנוסף ליחידת הבסיס (במדבר ומלכים) ילמדו התלמידים נושא הגבר אחד ויוערכו בו בהערכה בית ספרית.
בכיתה י"א בנוסף ליחידת הבסיס (בראשית ונביאים) יבחנו התלמידים **ביחידת הגבר חיצונית** בבקיאות בנביאים ראשונים וירמיה. יחידה זו היא יחידה חדשה ולראשונה יבחנו בה תלמידים בקיץ תשפ"ד.
בכיתה י"ב בנוסף ליחידת הבסיס (דברים נביאים) ילמדו התלמידים את יחידת הגמול שלה יצורף ספר יונה ויוערכו בה בהערכה בית ספרית.

להלן טבלה הכוללת המלצה לארגון הלמידה ביחידות הבסיס וביחידות ההגבר על פי המתווה החדש.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת התנ"ך

מספר שעות מינימום ליחידות הבסיס	נתיב למידה מתחדשת	נתיב הבחנות חיצונית	תכנית הלימודים	משקל 5 יח"ל	משקל 3 יח"ל	יחידות הלימוד
3 שעות ליחידת בסיס א (+ 1 שעות להגבר פירוט להלן)	הגשת מטלה/מבחן למרב"ד+ מבחן והערכות חלופיות בית ספריות	הערכה בית ספרית: מבחנים + הערכה חלופית	במדבר מלכים	18%	30%	1 יחידות בסיס יחידה א כיתה י
3 שעות ליחידת בסיס ב (+ 2 או 3 שעות להגבר פירוט להלן)	הסבר מפורט על אופן ההגשה, מספר המטלות שיוגשו, תכנון הגשת המטלות	מבחן בגרות חיצוני	בראשית (מיקוד חומרי הלימוד, מחולק לפרקי עיון בפשט ופרקים הכוללים עיון ופרשנות) ישעיה תהלים סוגיות רשות* בספר בראשית	21%	35%	1 יחידות בסיס יחידה ב כיתה יא (החל מתשפ"ד!)
2 שעות ליחידת בסיס ג (+ 2 או 3 שעות להגבר פירוט להלן)	בכיתות י – יב, סוג המטלות וכדו' יופיע בחוזר מפמ"ר	מבחן בגרות חיצוני	דברים (פתיחה, סיכום, 2 מצוות) יחזקאל עזרא ונחמיה סוגיות רשות* בתורה ונביאים	21%	35% ---- סה"כ 100%	1 יחידות בסיס יחידה ג כיתה יב (החל מתשפ"ה!)
בכיתה י (המלצה לארגון הלמידה): + 1 שעה ללימוד יחידת נושא (דמויות וכדו') בהערכה פנימית (שאלון 2583). ולהעמקת הלימוד במלכים לטובת יחידת ההגבר החיצונית (בקיאות)	בכיתה י"א – י"ב (המלצה לארגון הלמידה): + 3 שעות ללימוד יחידת ההגבר חיצונית (בקיאות נביאים ראשונים וירמיהו) + 2 שעות ללומדים את יחידת הגמול + יונה בהערכה פנימית.	הערכה בית ספרית – מבחן + הערכה חלופית לכל אחד מנושאי ההגבר	1 נושא הגבר (בחירה מ: 4 דמויות, רש"י רמב"ן, קום והתהלך, נביאי הפרק) 1 נושא הגבר גמול+יונה	16%		0.8 יחידות הגבר יחידה ד בערכה בית ספרית כיתה י-יב
המלצתנו היא להיבחן ביחידת הבקיאות החיצונית בכיתה י"א וביחידת הגמול + יונה בהבחנות פנימית בכיתה י"ב (שאלון 2583). עם זאת, בי"ס רשאי לשנות את ארגון הלמידה באופן שהבחנות ביחידת ההגבר החיצונית תתקיים בי"ב.		הבחנות חיצונית	יחידת בקיאות בהבחנות חיצונית פרקים נבחרים מתוך: יהושע, שופטים, שמואל מלכים, ירמיהו פרטים על יחידת ההגבר יינתנו בתחילת שנה"ל הקרובה. הבחינה תתקיים לראשונה בקיץ תשפ"ד	24%	---- סה"כ 100%	1.2 יחידות הגבר יחידה בהבחנות חיצונית כיתה י"א או י"ב

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת התנ"ך

סוגיות רשות* - בשל העובדה שרמת ההבחנות החיצונית תהיה אחידה, יוצעו לתלמידים מתקדמים סוגיות לעיון והעמקה מתוך הפרקים הנלמדים ממילא לבחינה. לימוד הסוגיה ייתן מענה נוסף ללימוד מעמיק לתלמידים המסוגלים לכך. לימוד הסוגיה ידרוש מאמץ נוסף מן המורים והתלמידים אך יעניק להם מרחב בחירה רב יותר בבחינה. פירוט הסוגיות, פרקי הבקאות והעיון מתוך ספר בראשית (ברובם מתוך החומר הנלמד כיום בתכנית), ופירוט פרקי הבקאות ביחידת ההגבר יפורסמו במהלך שנה"ל תשפ"ג. מדריכי תנ"ך ואנוכי עומדים לרשותכם בכל שאלה.

בהצלחה רבה,

איילת סיידלר וצוות תנ"ך חמ"ד